

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI
KENT SOSYOLOJİSİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DERS İÇERİKLERİ

GÜZ DÖNEMİ

SOS 500 SEMİNER (0 0 0) 12 ZD

Lisansüstü öğrencilerinin, tez konuları ile ilgili güncel ve eğitim öğretim sürecine katkı sağlayacak bir çalışmayı bilimsel araştırma yöntemlerine uygun olacak şekilde hazırlamaları, topluluk önünde anlatabilmeleri ve tartışabilmelerini sağlamaktır. Bu ders bir tezin sahip olması gereken yazım kurallarını, kaynak kullanımını, tez oluşum ve yazım aşamalarını içermektedir.

SOS 801-851 UZMANLIK ALAN DERSİ I (8 0 0) 6 ZD

Yüksek Lisans Tezi çalışmasına başlayan öğrencinin tezi ile ilgili konulara hakim olmasını sağlamak ; çalışmasına benzer konularda tez hazırlayan sınıf arkadaşları ile bilimsel tartışma ortamlarında bulunabilmesi için ; tezini yetkin bir biçimde yürütmesini ve sonuçlandırmasını sağlamak amacıyla ; her öğrenci kendisine tez danışmanı olarak görevlendirilen rehber öğretim üyesinin vereceği uzmanlık alanı dersini izlemek zorundadır. Derste, öğrencilerin Yüksek Lisans Tezleri konusunda ve benzer sorunsallarda detaylı ve teknik bilgi sahibi olması için görevlendirilen öğretim üyesi öğrencilere Türkçe ve İngilizce bilimsel okumalar sunar. Bu okumaların ışığında, bilimsel seminer tipinde çeşitli çalışmalar ve tartışmalar gerçekleştirilir. Dersin bir başka amacı da Yüksek Lisans Tezi çalışması sırasında öğrencilerin karşılaştığı sorunlara sınıfta tartışarak ortak veya kolektif çözüm üretebilmektir.

Ders kitabı :Her öğretim üyesinin uzmanlık alanına göre düzenleyeceği Türkçe ve İngilizce bilimsel makalelerden oluşan okuma dosyası.

SOS 591 YÜKSEK LİSANS TEZİ (0 0 0) 24 ZD

Yüksek Lisans Tez Çalışması öğrencinin danışmanı gözetiminde gerçekleştirdiği şahsi bir süreçtir. Amacı, bilimsel bir araştırmanın nasıl olması gerektiğini uygulayarak öğrenmesini ve benimsemesini sağlamaktır ; öğrencilere ilgilendikleri özel bir konu üzerine yoğun ve şahsi araştırma yapmak ve yürütülen araştırma ve çalışmalar doğrultusunda Yüksek Lisans Tezi seviyesinde ve uzunluğunda bir makale üretme olanağı sağlamaktır. Çalışma özgün ve şahsidir, bağımsız olarak yapılır ve Sosyoloji bölümünün bir öğretim üyesi rehberliğinde sürdürülür. Standart olarak programlanmış teorik ya da uygulama ders saati yoktur. Tez konusuna bağlı

olarak öğrenci teorik ve/veya pratik çalışmalar yürütür, okuma ve araştırmalar gerçekleştirir. Bu ders çerçevesinde gerçekleştirilecek etkinlik ve işlemler : somut bir konuda veya sorunsalda araştırma projesi hazırlama ; seçilen konuda literatürün güncellenmesi ; geliştirilen araştırma projesini alanda ampirik olarak uygulama ve gerekli verilerin toplanması.

Ders Kitabı :

H. G. Seyidoğlu (1997), Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı, Can Yayınları, İstanbul.

SOS 501 NİCEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ (3 0 3) 6 Zorunlu ders (ZD)

Yüksek lisans sosyal bilim eğitimi seviyesinde verilen dersin amacı bilimsel bilgi üretiminde nicel yöntemlerinin eleştirel tanıtımı ve analizidir. Bir başka deyişle, ampirik araştırma nasıl yapılır sorusundan yola çıkılarak, sosyal bilimlerde epistemoloji konusunda hatırlatmalar ; bilimsel yöntem tartışmaları ; kullanılan çeşitli nicel yöntemlerin tanımlaması, prensipleri, işleyiş aşamaları ve işlerlik sınırları ele alınacaktır. Bilimsel araştırma modelleri ve teknikleri ; alan araştırmalarında örneklem oluşturma, bilgi toplama ve veri ölçme ; toplanan bilgilerin çözümlemesi ve yorumlanması, başka verilerle karşılaştırılması gibi konular incelenecek. Dersin son bölümünde ise, tümevarımcı düşünce ve buna bağlı çeşitli istatistik kuram ve modeller ele alınacak.

Dersin Kitabı :

A. Yıldırım ve H. Şimşek (2000), Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınevi, Ankara.

Yardımcı Ders Kitapları :

N. Bayram (2009), Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Ş. Büyüköztür vd. (2010) Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

B. Gökçe (2007), Toplumsal Bilimlerde Araştırma, Savaş Yayınları, Ankara.

R. Y. Kıncal (2010), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

A. Ural ve İ. Kılıç (2011), Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi, Detay Yayıncılık, Ankara.

SOS 503 KENT SOSYOLOJİSİ (3 0 3) 6 SD

Derste, toplumsal ve ekonomik organizasyonun, sosyal ilişkilerin ve kültürel üretimin oluştuğu ve geliştiği mekan olan, artık insanlığın çoğunluğunun içinde yaşadığı, kent gerçekliği geniş bir perspektiften ele alınacak. Kentlerin tarihsel dönüşümleri göç ve sanayileşme olguları ile bağlantısı kurularak bugün gelinen küreselleşen dünya noktasında kentin taşıdığı yeni sosyal işlevlere değinilecektir. Kent ve kentlilik olgusu ekonomik, toplumsal, kültürel, siyasi ve çevresel yönleriyle ele alınacak ; özellikle yurdumuz ve dünyadaki göç hareketleri ; kentsel yaşam ve mekan ; sosyo-kültürel farklılaşma, sosyo-ekonomik dışlanma ve birlikte yaşam sorunsalları ; yerel siyasi süreçler bu çerçevede çözümlenecektir.

Ders Kitabı :

H. Bal (2011), Kent Sosyolojisi, Fakülte Kitabevi, Isparta.

Yardımcı Ders Kitapları :

K. Alver (2012), Kent Sosyolojisi, Hece Yayınları, Ankara.

J. H. Huot, J. P. Thalmann ve D. Valbelle (2000), Kentlerin Doğuşu, İmge Kitabevi, Ankara.

R. Keleş (2006), Yerinden Yönetim ve Siyaset, Cem Yayınevi, İstanbul.

R. Keleş (2008), Kentleşme Politikası, İmge Yayınları, Ankara.

İ. Sezal (1992), Şehirleşme, Ağaç Yayınları, İstanbul.

İ. Özer (2004), Kentleşme, Kentlilişme ve Kentsel Değişme, Ekin Kitapevi, Bursa.

Ö. Uğurlu vd. (2011), Türkiye Perspektifinden Kent Sosyolojisi Çalışmaları, Örgün Yayınevi, İstanbul.

O. Türkdoğan (2002), Gecekondu, İnsan ve Kültür, Genar Yayıncılık, İstanbul.

SOS 505 KENTSEL ALANDA TOPLUMSAL CİNSİYET (3 0 3) 6 SD

Bireyin dünyaya geldiği andan itibaren deneyimlediği ilk dikotomiye sunan biyolojik cinsiyetten çok daha fazlasını içeren bir kavram olarak toplumsal cinsiyet toplumsal yapının her noktasında kendisini hissettirmektedir. Bu dersin içeriği böylesi kapsayıcı bir kavramın sirayet ettiği aile, eğitim, medya, ekonomi, hukuk, çalışma hayatı gibi farklı toplumsal kurum ve yapıları farklı toplumsal cinsiyet kuramları ekseninde analiz etmektedir. Öğrencilerden farklı toplumsal kurumlar nezdinde toplumsal cinsiyet eşitliği, medyada cinsiyetlerin sunumu, siyasette temsiliyet gibi konuları araştırıp derste sunum yapmaları ve konuları kapsamlı biçimde tartışmaları beklenmektedir.

Derste Faydalanılacak Kitaplar:

J. Butler (2019), *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*, Metis Yayınları, İstanbul.

R. W. Connell (2022), *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

M. Foucault (2023), *Cinselliğin Tarihi*, Metis Yayınları, İstanbul.

F. Saygılıgil (2022), *Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları*, Dipnot Yayınları, Ankara.

SOS 509 KENT VE ÇEVRE KONULARINA FELSEFİ YAKLAŞIMLAR (3 0 3) 6 SD

Sosyal bilimlerin kent olgusuna bakışı doğa/çevre ve insan arasındaki ilişkilerin düşünsel boyutlarını incelemeyi gerektirir. Bu bağlamda, insan ve çevre arasındaki karşılıklı ilişki, insanın kentleşmeyle doğal çevreyi etkilemesi ve çevrede oluşan bu değişiklikten etkilenmesi gibi konular görülecektir. Derste kent, doğa ve çevre ile ilgili sorunlar felsefi bir çözümlemeyle ele alınacaktır. Doğa ve çevre felsefesi kapsamında hayvan hakları etiği, toprak

etiği, derin ekoloji, kentsel yaşam ve komşuluk etiği gibi konular eleştirel bir gözle irdelenecektir. İnsan merkezilik, doğa merkezilik, ekolojik modernleşme, ekofaşizm, türçülük, korumacılık, özsel değer, araçsal değer, görececilik gibi yeni kavramlar çevre felsefecilerinin çağdaş metinlerinden seçme parçalar ışığında incelenecektir. Doğanın insan dışı üye ve bileşenlerinin değeri ve ahlaki konumları gibi sorunlar tartışılacaktır.

Ders Kitabı :

Hasan Ünder (1996), Çevre Felsefesi. Etik ve Metafizik Görüşler, Doruk Yayınları, Ankara.

Yardımcı Ders Kitapları :

Aldo Leopold, A Sand County Almanac, Ballentine Books, New York.

J. Baird Callicott, In Defense of Land Ethic, State University of New York Press, New York.

J. Baird Callicott, Beyond the Land Ethic, State University of New York Press, New York.

M. Göregenli (2010), Çevre Psikolojisi: İnsan Mekan İlişkileri, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

J. Habermas (2009), Kamusalın Yapısal Dönüşümü, İletişim Yayınları, İstanbul.

SOS 513 KENTLERE ÖZGÜ SORUNLAR (3 0 3) 6 SD

Kent ve "kentli"ye ilişkin güncel sorular sormayı amaçlayan bu ders, göç ve kentleşme, sınıf ve mekansal farklılaşma, neoliberal politikalar ve kentsel dönüşüm gibi konular üzerine odaklanmaktadır. Sınıf tartışmaları, kuramsal okumaların yanısıra son yıllarda Türkiye'de yapılan ampirik kent çalışmaları etrafında yürütülecek.

Teori Konu Başlıkları

1. Kentsel Sorunlar Dersine Giriş: Kent Çalışmaları ve Antropoloji

2. Kent Kuramları: tartışmalar ve farklı perspektifler

3. Mübeccel Kıray, "Modern Kentlerin Gelişmesi ve Türkiye'ye Has Bazı Gelişmeler," Kentleşme Yazıları. Sema Erder, "Nerelisin Hemşerim"

4. David Harvey "Sınıfsal Yapı ve Mekansal Farklılaşma Kuramı," 20. Yüzyıl Kenti. Loic Wacquant, "İlerlemiş Marjinalite Çağında Bölgesel Damgalama" Mike Davis, "Gecekondular Gezegeni: Kentsel Carpisiklik ve Gayri-resmi Proleterya" (devam)

5. Ayfer Bartu Candan and Biray Kolluoğlu. 2008. "Emerging Spaces of Neoliberalism: A Gated Town and a Public Housing Project in Istanbul." New Perspectives on Turkey, no.38: 5-46.

6. Tuna Kuyucu and Özlem Ünsal. 2010. "'Urban Transformation' as State-led Property Transfer: An Analysis of Two Cases of Urban Renewal in Istanbul." Urban Studies, no 47. Tuna Kuyucu. 2013. "Law Property and Ambiguity: The Uses and Abuses of Legal Ambiguity In Remaking Istanbul's Informal Settlements." International Journal of Urban and Regional Research, vol.38.2: 609-27.

7. David Harvey, “Şehir Hakkı” Bob Jessop, “Girişimci Kentler” (devam)
8. Kent, mahalle ve aidiyet
9. Kent, sınıf ve cinsiyet
10. Bugünün kentlerinde esnaf ve zanaatkâr
11. Kentsel Dönüşüm: pratikler ve anlatılar

SOS 515 MEKAN SOSYOLOJİSİ (3 0 3) 6 SD

Ders Tanımı: Bu ders, mekanın sosyal yaşamdaki rolünü ve etkileşimlerini inceleyerek mekanın sosyolojik analizini sağlar. Mekanın sosyal yapılar ve ilişkiler üzerindeki etkileri, kimlik oluşumundaki rolü, toplumsal hareketlilik üzerindeki etkileri gibi konular ele alınır. Ayrıca, mekanın güç dinamikleri, mekanın ideolojik ve kültürel boyutları, mekanın günlük yaşamdaki kullanımı gibi konular da incelenir.

Ders İçeriği: Bu derste ilk olarak Mekan Sosyolojisinin Tanımı ve Önemine değinilecektir. Daha sonra Mekanın Sosyal Yapılar Üzerindeki Etkisi ve Mekanın Kimlik Oluşumundaki Rolü konu olarak ele alınacaktır. Mekansal Aidiyet ve Mekansal Yabancılaşma da mekan sosyolojisi bağlamında ele alınacak ve Mekanın Güç Dinamikleri ve Hakimiyet konusuna Henri Lefebvre'ci bir yaklaşımla bakılacaktır. Mekanın Kültürel ve İdeolojik Boyutları ve Mekanın Günlük Hayattaki Kullanımı da derste dünyadan ve Türkiye'den örneklerle ele alınacak bir diğer konudur. Derste işlenecek diğer konular arasında Mekanın Toplumsal Hareketlilik Üzerindeki Etkileri, Mekanın Günlük Yaşamdaki İfade Biçimleri ve Mekanın Geleceği ve Değişen Dinamikler yer almaktadır.

Ders Kaynakları:

Bell, D. (1996). Mekan ve Toplumsal Teori. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lefebvre, H. (1991). Mekanın Üretimi. Ankara: Versus Yayınları.

Soja, E. W. (1996). Üçüncü Mekan. İstanbul: Metis Yayınları.

Şişman, C. (2003). Modernite ve Mekan. İstanbul: İletişim Yayınları.

SOS 517 KENTSEL SOSYAL POLİTİKALAR (3 0 3) 6 SD

Ders Tanımı: Bu ders, kentsel alanlarda sosyal politikaların oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerini ele alır. Kentsel dönüşüm, yoksullukla mücadele, konut politikaları, kentsel sosyal hizmetler gibi konular incelenirken öğrencilere kentsel alanlardaki sosyal sorunların çözümünde sosyal politikaların rolü üzerine kavramsal ve analitik bir çerçeveye sunulur.

Ders İçeriği: Yüksek lisans seviyesindeki bu dersin içeriğini Kentsel Sosyal Politikaların Tanımı ve Kapsamı, Kentsel Dönüşüm Politikaları ve Uygulamaları, Yoksullukla Mücadelede Kentsel Politikalar, Kentsel Konut Politikaları, Kentsel Sosyal Hizmetler ve Politika Oluşturma, Kentsel Sosyal Politikaların Analizi ve Değerlendirilmesi, Kentsel Sosyal

Politikaların Türkiye ve Dünya Örnekleri, Kentsel Sosyal Politikaların Yönetimi ve Yönlendirilmesi,

Kentsel Sosyal Politikaların Sürdürülebilirliği ve Kentsel Sosyal Politikaların Geleceği ve Öngöruları başlıkları oluşturmaktadır. Ders kapsamında öğrencilerin her hafta bu konuları dönüşümlü olarak sunmaları beklenmektedir.

Ders Kaynakları:

Atkinson, R., & Flint, J. (2004). Fortress UK?: Gated communities, the spatial revolution, and the new frontier of segregation. Oxford University Press.

Imrie, R., & Raco, M. (2003). Urban renaissance?: New Labour, community and urban policy. Policy Press.

Devas, N., & Rakodi, C. (1993). Managing Fast Growing Cities: New Approaches to Urban Planning and Management in the Developing World. Wiley.

Madanipour, A. (2003). Public and private spaces of the city. Routledge.

Murie, A., & Watson, C. (2001). Housing policy and practice. Macmillan International Higher Education.

BAHAR DÖNEMİ

SOS 500 SEMİNER (0 0 0) 12 ZD

Lisansüstü öğrencilerinin, tez konuları ile ilgili güncel ve eğitim öğretim sürecine katkı sağlayacak bir çalışmayı bilimsel araştırma yöntemlerine uygun olacak şekilde hazırlamaları, topluluk önünde anlatabilmeleri ve tartışabilmelerini sağlamaktır. Bu ders bir tezin sahip olması gereken yazım kurallarını, kaynak kullanımını, tez oluşum ve yazım aşamalarını içermektedir.

SOS 800-852 UZMANLIK ALAN DERSİ II (8 0 0) 6 ZD

Uzmanlık Alanı Dersi I adlı dersin devamı niteliğindedir. Yüksek Lisans Tezi çalışmasına başlayan öğrencinin tezi ile ilgili konulara hakim olmasını sağlamak ; çalışmasına benzer konularda tez hazırlayan sınıf arkadaşları ile bilimsel tartışma ortamlarında bulunabilmesi için ; tezini yetkin bir biçimde yürütmesini ve sonuçlandırmasını sağlamak amacıyla ; her öğrenci kendisine tez danışmanı olarak görevlendirilen rehber öğretim üyesinin vereceği uzmanlık alanı dersini izlemek zorundadır. Derste, öğrencilerin Yüksek Lisans Tezleri konusunda ve benzer sorunsallarda detaylı ve teknik bilgi sahibi olması için görevlendirilen öğretim üyesi öğrencilere Türkçe ve İngilizce bilimsel okumalar sunar. Bu okumaların ışığında, bilimsel seminer tipinde çeşitli çalışmalar ve tartışmalar gerçekleştirilir. Dersin bir başka amacı da Yüksek Lisans Tezi çalışması sırasında öğrencilerin karşılaştığı sorunlara sınıfta tartışarak ortak veya kolektif çözüm üretebilmektir.

Ders kitabı : Her öğretim üyesinin uzmanlık alanına göre düzenleyeceği Türkçe ve İngilizce bilimsel makalelerden oluşan okuma dosyası.

SOS 592 YÜKSEK LİSANS TEZİ (0 0 0) 24 ZD

Yüksek Lisans Tez Çalışması II Sosyoloji bölümünün bir öğretim üyesi rehberliğinde sürdürülen öğrencinin şahsi çalışmasıdır. Standart olarak programlanmış teorik ya da uygulama ders saati yoktur. Yüksek Lisans Tez Çalışması II aşamasında uygulanan araştırma projesi kapsamında Yüksek Lisans Tez Çalışması I aşamasında derlenen verilere dayalı olarak çalışmanın ampirik ve kuramsal sonuçlarını ve daha ileri araştırma için önerilerini yazılı bir rapor haline dönüştürme dersin konusudur : tez takviminin gözden geçirilip güncellenmesi ; tez planının ortaya çıkan aksaklıklar dikkate alınarak kesinleştirilmesi ; yazılan bölümlerin denetimi ve düzeltimi ; biçim, yöntem, üslup ve yazım denetimi ; ara rapor hazırlanması ve değerlendirilmesi ; sınırlılık ve sorunların saptanması ve seçenek oluşturulması ; tez metninin spiral ile ciltlenmiş biçimde danışman öğretim üyelerine verilmesi.

Ders Kitabı :

H. G. Seyidoğlu (1997), Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı, Can Yayınları, İstanbul.

SOS 502 NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ (3 0 3) 6 Zorunlu ders (ZD)

Dersin amacı başlıca nitel araştırma yöntemlerinin yorumlayıcı epistemoloji ve hermeneutik kapsamında yüksek lisans öğrencilerine tanıtımıdır. Ders, öğrencilerin nitel araştırma yapabilmelerini ya da mevcut bu tip çalışmaları değerlendirebilmeleri için sağlam bir zemin oluşturmayı amaçlanmaktadır. Nitel araştırma ve veri çözümleme yöntem ve tekniklerinin türleri (kişisel görüşme, odak grup görüşmesi, gözlem, katılımcı gözlem, örnek olay incelemesi, sözlü tarih, etnografik tahlil, doküman analizi, betimsel analiz, söylem ve içerik çözümlemesi, vb.) ve özellikleri ; nitel araştırma tasarımı ve uygulaması (araştırma konusunun/sorusunun belirlenmesi, araştırmanın tasarımı, yöntemin seçilmesi, verinin toplanması, veri toplanırken yaşanabilecek güçlükler ve olumsuzluklar, görüşmelerin/gözlemlerin yapılması, alan notlarının yazılması, elde edilen bilgilerin veri haline dönüştürülmesi, verilerin geçerliliğinin ve güvenilirliğinin saptanması, verinin çözümlemesi ve yorumu, rapor yazımı). Derste somut nitel araştırma örnekleri ele alınacak. Dersin son bölümünde, son yıllarda Türkiye’de de çeşitli devlet, özel sektör veya sivil toplum kuruluşları tarafından geliştirilen uygulamalı sosyolojik araştırmaları (veya eylem araştırmaları – action research) ve yöntemleri üzerinde durulacaktır (uygulamalı sosyolojik araştırmaların gerçekleştirilmesi konusunda temel bilgi ve beceriler). Kent, çevre, yaşam kalitesi, birlikte yaşam ve komşuluk, kadın-erkek eşitliği, sosyal ve aile içi şiddet, sağlık, işsizlik v.b. sosyal sorunların çözümüne yönelik olarak gerçekleştirilmiş ve politika üretimine katkıya yönelik uygulamalı araştırmalarının eleştirel olarak incelenmesi öngörülmektedir.

Ders Kitabı :

A. Yıldırım, H. Şimşek (2003), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yardımcı Ders Kitapları :

A. Balcı (2005), Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

E. Kuş (2009), Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri, Anı Yayıncılık, Ankara.

SOS 504 TOPLUMSAL DEĞİŞİM VE KENTSEL DÖNÜŞÜM (3 0 3) 6 SD

Klasik ve güncel sosyal değişim kuramlarının karşılaştırmalı analiz ve eleştirel bir yaklaşımla incelenmesi dersin ana hedefini oluşturmaktadır. Bu amaca yönelik olarak ele alınacak altbaşlıklar toplumsal değişim ile ilgili makrososyolojik kavramlardan oluşmaktadır : modernleşme, iktisadi kalkınma, bürokratisasyon, sanayileşme, demokratikleşme, dünyevileşme, kültürel ve kurumsal değer ve normların yaygınlaşması, küreselleşme, toplumsal değişimde etkili olan hızlandırıcı/engelleyici faktörler, toplumsal değişimde seçkinler ve gençliğin rolleri. Bu amaca yönelirken, dersin odak noktasında kent olgusu bulunacaktır. Toplumsal değişimin somut olarak ele alınışı, geçmişteki ve bugünkü kent olguları sayesinde gerçekleşecektir. Toplumsal değişimin hem başlıca nedeni hem de önemli bir sonucu olarak çeşitli şehirleşme ve kentsel dönüşüm teorileri yine karşılaştırmalı ve eleştirel olarak sunulacaktır (mahallelerin ve komşuluğun evrilmesi, metropollerin ortaya çıkması, kentsel küreselleşme, vs.).

Ders Kitabı :

U. Özcan ve E. Eğribel (2012), Değişim Sosyolojisi, Dünyada ve Türkiye'de Toplumsal Değişme, Kitapevi, İstanbul.

Yardımcı Ders Kitapları :

F. Alpkaya ve B. Duru (2012), 1920'den Günümüze Türkiye'de Toplumsal Yapı ve Değişim, Phoenix Yayınevi, Ankara.

Derleme (2013), Kentsel Dönüşüm ve İnsan Hakları, İstanbul Bİlgi Üniversitesi, İstanbul.

R. Erkan (2002), Kentleşme ve Sosyal Değişme, Bilim Adamı, İstanbul.

K. H. Karpat (2003), Türkiye'de Toplumsal Dönüşüm, İmge, Ankara.

A. Smith (1996), Toplumsal Değişme Anlayışı, Gündoğan Yayınları, Ankara.

İ. Tekeli (2011), Kent, Kentli Hakları, Kentleşme ve Kentsel Dönüşüm, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

SOS 506 SİVİL TOPLUM VE SOSYAL ADALET KURAMLARI (3 0 3) 6 SD

Ders Tanımı: Bu ders, sivil toplumun yapısını, işleyişini ve sosyal adalet kavramını ele alarak sivil toplum kurumlarının ve sosyal hareketlerin sosyal adalet için rolünü inceler. Öğrencilere sivil toplum kurumlarının tarihsel gelişimi, yapıları, etkinlikleri ve sosyal değişimdeki rolleri üzerine kavramsal ve analitik bir çerçeve sunulur.

Ders İçeriği: İlk hafta Sivil Toplumun Tanımı ve Kapsamına değinildikten sonra, öğrencilerden bireysel veya grup olarak sırasıyla aŐađıdaki konular üzerine sunum hazırlayıp bunları derste sunmaları beklenir:

1. Sivil Toplumun Tarihsel Gelişimi
2. Sivil Toplum Kurumları ve Yapıları
3. Sivil Toplumun Etkinlikleri ve Roller
4. Sosyal Adalet Kavramı ve Tartışmaları
5. Sosyal Adalet Kuramları ve YaklaŐımları
6. Sivil Toplumun Sosyal Adalet İçin Rolü
7. Sosyal Adaletin Sivil Toplum zerindeki Etkileri
8. Sivil Toplumun G Dinamikleri ve Sosyal Adalet
9. Sivil Toplumun Geleceği ve Sosyal Adalet

Ders Kaynakları:

Cohen, J. L., & Arato, A. (1992). Civil society and political theory. MIT press.

Edwards, M. (2004). Civil society. Cambridge: Polity Press.

Keane, J. (1998). Civil society: Old images, new visions. Stanford University Press.

Kaldor, M. (2003). Global civil society: An answer to war. Polity.

Taylor, R. (2011). The state, civil society and social justice. International Journal of Social Welfare, 20(3), 259-266.

SOS 508 SOSYAL SERMAYE, TOPLUMSAL UYUM VE DIŞLANMA (3 0 3) 6 SD

Ders Tanımı: Bu ders, sosyal sermaye kavramını, toplumsal uyumu ve dışlanmayı ele alır. Sosyal sermayenin toplumsal uyum üzerindeki etkileri incelenirken, dışlanmanın nedenleri ve sonuçları üzerinde durulur. Öğrencilere sosyal sermaye oluşturma süreçleri, toplumsal uyumu sağlama stratejileri ve dışlanmanın önlenmesi için sosyal politika nerileri sunulur.

Ders İçeriği: Dersin ilk iki haftasında Sosyal Sermaye Kavramı ve Tanımı üzerinde durulacaktır. Dersin ilk haftasında öğrenciler arasında konu dağıtımı yapılıp nc hafta itibarıyla bu konuları sunmaları istenecektir. Derste işlenecek konular aŐađıdaki gibidir:

- Sosyal Sermayenin zellikleri ve eŐitleri
- Sosyal Sermayenin Toplumsal Uyum zerindeki Etkileri
- Toplumsal Uyumun Sağlanması ve Sosyal Sermaye
- Dışlanma Kavramı ve Tanımı
- Dışlanmanın Nedenleri ve Sonuçları

- Dışlanmanın Önlenmesi ve Azaltılması
- Sosyal Politikaların Dışlanmayı Önlemedeki Rolü
- Sosyal Sermayenin Kurumlar ve Toplumsal Uyum Üzerindeki Etkileri
- Sosyal Sermaye ve Toplumsal Uyumun Geleceği

Yapılan sunumlar vize sınavı yerine geçecek ve sunumlar akademik bir çalışma hâline getirilerek final sınavı yerine sayılacaktır.

Ders Kaynakları:

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon and Schuster.

Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American journal of sociology*, 94, S95-S120.

Portes, A. (1998). Social capital: Its origins and applications in modern sociology. *Annual review of sociology*, 24(1), 1-24.

Woolcock, M., & Narayan, D. (2000). Social capital: Implications for development theory, research, and policy. *World Bank Research Observer*, 15(2), 225-249.

Aldridge, S., & Halpern, D. (2002). *Social capital: A discussion paper*. London: Performance and Innovation Unit, Cabinet Office.

SOS 512 KENT VE SUÇLULUK (3 0 3) 6 SD

Kent ortamına uyumlu suç sosyolojisi dersinde suç kavramı, sosyolojinin ve kriminolojinin teorik (eleştirel kriminoloji, radikal suç teorileri, yapısalcı ve yapısalcı ötesi yaklaşımlar, feminist suç teorisi, sosyal kontrol ve disiplin teorisi gibi yaklaşımlar) ve ampirik yöntemlerinden faydalanılarak irdelenecektir. Bu çerçevede, suçu doğuran etkileyen sosyal çevre, eğitim, kültür, yaş, cinsiyet, işsizlik, madde bağımlılığı veya sınıf mensubiyeti gibi toplumsal faktörler üzerinde durulacaktır. Kırdan kente göç, toplumsal, bireysel ve ruhsal düzlemlerde önemli değişimlere yol açar. Suç bu değişimlerin olumsuz bir sonucu olabilmektedir. Derste, suçlulukta önemli bir etken olarak çarpık kentleşme ve gecekondulaşma üzerine durulacaktır. Dersin diğer bir bölümünde, suç mağdurlarının geldikleri sosyo-ekonomik kesime, yaşa, cinsiyete ve eğitim durumuna göre profillerinin incelenmesi gerçekleştirilecektir. Aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet, çocuk ihmali ve suiistimalinin boyutları, suç mağdurlarına yönelik yasal düzenlemeler, kamu ve özel kuruluşların yaklaşımı gibi konular işlenecektir. Bilişim teknolojilerinde meydana gelen baş döndürücü gelişmeler yeni bir suç tipolojisinin doğmasına neden olmuştur. Bilişim suçlarının hukuki boyutu, bilişim suçlarının çeşitleri ve güvenlik güçlerinin bilişim suçları ile mücadelede karşılaştıkları sorunlar tartışılacaktır.

Ders Kitabı:

S. Gölbaşı (2008), *Kentleşme ve Suç*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul.

Yardımcı Ders Kitapları:

İ. Balcıoğlu (2001), Şiddet ve Toplum, Bilge Yayınları, İstanbul.

Derleme (2008), Toplumbilim. Kent ve Suç Özel Sayısı, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.

T. Demirbaş (2001), Kriminoloji, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

S. Dönmezer (1994), Kriminoloji, Beta Yayıncılık, İstanbul.

M. Foucault (2000), Büyük Kapatılma, Seçme Yazılar 3 : Ayrıntı ve Hapishanein Doğuşu, İmge Yay., İstanbul.

A. Özkazanç (2002), Örgütlü Modernliğin Çözülmesi Sürecinde Suçun Yeniden Siyasallaşması, TODAİE, Ankara.

SOS 516 TÜRKİYE'DE KENT ARAŞTIRMALARI (3 0 3) 6 SD

Dersin amacı, Türk sosyolojisini kent sosyolojisi iğerikli klasik ve güncel metinlerin kıyaslamalı çözümlemesidir. Bu bağlamda, Göle, Güvenç, Keleş, Kıray, Mardin, Öncü, Őenyapılı gibi kent konusuna eğilmiş Türk sosyologlarının metinlerine de yer verilecektir. Dersi başarı ile tamamlayan öğrenciler, eserleri işlenmiş olan sosyologların yaklaşım ve analizlerini kendi içinde ve diğer sosyologlar ile karşılaştırmalı olarak anlamalı ve ifade edebilmeliler ; sosyolojik teorilerin inşa sürecinin tarihsel ve toplumsal süreçlerle nasıl karşı karşıya geldiklerini ve tarihsel değişmenin teori ve yöntemlerin geçerliliği üzerinde doğurduğu etkiyi açıklayabilmeliler. Çözömlenen metinlerde, yazarların özellikle toplumun doğası, yapısı, isleyişi ve değişimi ; bireyin tanımı ; birey-toplum, siyaset-toplum, ekonomi-toplum ilişkileri konularında ileri sürmüş oldukları fikirler karşılaştırmalı olarak incelenecek. Öğrenciler işlenen metinler üzerinde kendilerine tanıtılan içerik analizi ve söylem çözümlemesi yöntemleriyle çeşitli alıştırmalar ve çalışmalar yapacaklar.

Ders kitabı : Adı geğen sosyologların orijinal metinlerinden oluşan okuma dosyası.

SOS 518 KENT VE ÜTOPYA (3 0 3) 6 SD

Ders Tanımı: Ütopya/distopya anlatımları ile kentsel mekânlar arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bu sebeple bu ders, mevcut ütopya ve distopya eserlerindeki kent ve toplum örneklerinin neler olduğunu ele almaktadır.

Ders İğeriği: Bu dersin amacı; birbirini destekleyen ütopya/distopyalar ile kentsel mekânlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi ile ütopya ve distopya kurgularının yönetim biçimleri ve kentsel mekân tasarımlarını ne derece desteklediği ve ilham kaynağı olduğunun ortaya konulmasıdır. Bu amaçla derste haftalık bir ütopya veya distopya örneğinin kent ve toplum üzerinden okuması ve tartışması yapılacaktır.

Ders Kaynakları:

More, T. (2006). *Ütopya*. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Bacon, F. (2022). *Yeni Atlantis*. Bilge Su Yayıncılık, Ankara.

Campanella, T. (2019). *Güneş Ülkesi*. Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Platon (2005). *Devlet*. Bordo-Siyah, İstanbul.

Huxley, A. (2002). *Cesur Yeni Dünya*. İthaki Yayınları, İstanbul.

Orwell, G. (2000). *1984*. Can Yayınları, İstanbul.